

BUSTOUR

Na het boek is er nu de bustour. Aan de hand van 'Lelystad' geeft schrijver Joris van Casteren rondleidingen door de plaats waar hij opgroeide.

De balzalen uit de jeugd van Van Casteren

Niet iedere inwoner van Lelystad zit te wachten op reis-leider Joris van Casteren en zijn gasten. De schrijver trekt zich daar niets van aan.

door **Herre Stegenga**

Vooraan een dienstmedede-ling van Joris van Casteren. Een mevrouw uit De Gondel heeft gebeld met de organisatie van de bustour. Ze wil niet dat de schrijver en zijn gasten zich in haar wijk laten zien. „Ze komt in mijn boek voor”, legt Van Casteren uit. „Al heb ik geen idee wie het is.” Dan: „Natuurlijk gaan we naar De Gondel.” De bus is inmiddels vertrokken bij appartementencomplex Bataviavlaan en rijdt richting werkeiland. De eerste stop in het rondje Lelystad onder leiding van oud-Lelystede Joris van Casteren, die een boek schreef over zijn jeugd in de stad. Veeleprezen in het land, wisselend ontvangen in Lelystad zelf. Dat blijkt wel uit het telefoontje van de mevrouw uit De Gondel. Tja, Van Casteren scherst niet bepaald een vrolijk beeld. Al heeft dat City Marketing niet weerhouden om de schrijver te vragen om rondleidingen te geven. Vrijdagmorgen is de eerste bustour. Aan boord pers en andere genodigden. De schrijver begint bij het begin: het werkeiland, het eerste brokje Lelystad. Hij vertelt dat er in zeventiende eeuw al plannen waren om de Zuiderzee droog te leggen. De geschiedenis van Lelystad gaat verder terug dan veel mensen den-

ken. Gelukkig dat de woningen op het werkeiland bewaard zijn gebleven, zegt hij. „Wel jammer van de dakkapellen, die zijn niet authentiek.” Dan richting Oostvaardersplassen. Net als in 'Lelystad' wisselt Van Casteren historische feiten af met persoonlijke ervaringen. Op de Knardijk: „Hier kwam ik vroeger vaak in de auto met een vriend, die geen rijbewijs had. Je kon hier de engelenzender horen. Een merkwaardig station, beetje luguber. Ik weet nog steeds niet wat het is.” Op de Buizerdweg: „We rijden nu over een brug waar we vroeger vanaf sprongen. Totdat iemand op een koelkast sprong. Het bleek ook een dumpplaats van afval te zijn.” Even eerder constateerde hij dat het bos Hollandse Hout een echt bos dreigt te worden. „Vanuit de trein leek het vroeger een soort streepjescode, al die bomen in kaarsrechte rijen. De kunstmatigheid van Lelystad kwam m'n neus uit, maar dit is toch jammer.” Het is misschien wel de rode draad van de bustour. Van Casteren constateert dat de stad veranderd en vindt dat jammer. Het gescheiden verkeerssysteem is losgelaten, een gebouw als De Waterwijzer dat op termijn tegen de vlakte gaat. Anderzijds meent hij dat er in de moeilijke jaren tachtig meer aan de hand was dan 'lastige Amsterdammers' die naar de stad kwamen. „Ik heb me afgevraagd of de problemen van toen ook te maken hadden met het concept van de stad. Ik denk het wel.”

Zit daar niet een tegenstrijdigheid in? Misschien wel, zegt hij. „Maar het is een soort nostalgie. Een beetje voor een stad.” Dan naar de Zuiderzeewijk. Een korte wandeling over de Veluwe-

Van Casteren (tweede van rechts) op de

Veluwebrug. „Een beetje ruige geschiedenis is wel goed voor een stad.”

foto **Herre Stegenga**

brug naar het Lelystadcentrum. Zoals de mannen vroeger van huis naar het werk liepen, vertelt Van Casteren. De kantoren aan het Maerlant stus.

Midden op de brug houdt hij een praatje. Een vrouw op een brommer nadert, gezicht op onweer. Ze roept: „Kunnen jullie niet ergens anders staan!” De groep gniffelt.

Past mooi bij het boek van Van Casteren. Lelystad is niet meer de stad van de jaren tachtig. Lastige mensen zijn er nog wel. Even later draait de bus De

Schouw in, waar Van Casteren heeft gewoond. „Van hier ging mijn vader elke dag naar de school waar hij experimenteerde met onderwijs.” Tevergeefs, zo weten de

„We rijden nu over een brug waar we vroeger vanaf sprongen. Totdat iemand op een koelkast sprong. Het bleek ook een dumpplaats van afval te zijn.”

Van Casteren op de Buizerdweg.

„Als ik vraag of ze het boek hebben gelezen, zeggen ze van niet.”

Een vrouwelijke deelnemer over 'Lelystad'.

Bustour op zaterdag

● Het is nog onduidelijk hoe vaak de bustour met Joris van Casteren gaat plaatsvinden. Dat hangt af van de aanmeldingen, zegt Lysette van Kampen van City Marketing Lelystad. Bedoeling is om via boekhandels en via de uitgeverij van Van Casteren de tour te promoten. Het is een variant op de gastentour die al dertien jaar plaatsvindt in Lelystad. Een kennismaking met de stad voor nieuwe inwoners, mensen die belangstelling hebben om naar Lelystad te verhuizen of anderszins. De tour met Van Casteren, tegenwoordig een Amsterdammer, zal waarschijnlijk op zaterdag plaatsvinden, zegt Van Kampen. „Dat komt mensen beter uit.”

mensen die 'Lelystad' hebben gelezen. Zijn moeder bleef thuis en werd 'gek van eenzaamheid'. Net als veel andere vrouwen in de jonge stad. Tot slot naar De Gondel. „De balzalen van mijn jeugd”, mompelt Van Casteren. Hij wijst het hofje aan waar hij woonde en dat een prominente rol speelt in het boek. „Ik verbaasde me over de uniformiteit van de wijk en de merkwaardige mensen die er woonden.” De Gondel trekt voorbij. „Ik zie nog geen bordje Weg Met Joris”, grapt een passagier. De boze vrouw? Die laat zich niet zien. Na alloop vraagt één van de deelnemers of Van Casteren haar exemplaar van 'Lelystad' wil signeren. Frachtig vindt ze het. „Zo was het vroeger gewoonte.” Ze hoort veel mensen zeuren over dat narrige boek. „Als ik dan vraag of ze het hebben gelezen, zeggen ze van niet.”